

Månadsrapport

Mars 2021

Stadsledningskontoret
721 87 Västerås
021-39 00 00 • www.vasteras.se

Maria Lindblom Lundh
021-391193 • @vasteras.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Omvärlden och påverkan i Västerås stad	3
Coronas påverkan på ekonomin i Västerås stad	4
Sjukfrånvaro	5
Befolkningsutveckling	5
Ekonomisk utveckling	6
Resultat per mars.....	6
Prognos 2021	6
Investeringar.....	8
Nämndernas resultat och prognos	8
Finansiella rapporter.....	13
Resultaträkning.....	13
Utfall per nämnd.....	14
Investeringar.....	15
Bilaga.....	15

2021-04-20

Sammanfattning

Årets prognos +245 mnkr (budget +72 mnkr)

varav verksamhetens prognos +137 mnkr (budget -6 mnkr)

Årets investeringsprognos 1 468 mnkr (budget 1 577 mnkr)

- Skatteintäkter +164 mnkr, fortfarande osäker prognos pga pandemin
- Nämndernas prognos -50 mnkr
- Osäkert om kompensation för intäktsbortfall i kollektivtrafiken behövs även 2021 eller om statlig ersättning täcker

Omvärlden och påverkan i Västerås stad

Coronapandemin innebär ett hårt slag mot världsekonomin och hur länge påverkan fortsätter beror på smittspridningen. Stängda gränser, höga sjuktal och karantän fortsätter att slå hårt mot världshandeln. Finansdepartementet har kommit med en ny prognos som säger att tillväxten antas vara svag i början av 2021, men stiga i snabbare takt när smittspridningen är lägre och restriktionerna kan lyftas, vilket väntas ske under hösten. Lågkonjunkturen väntas bestå 2021 och 2022 och ökning av BNP spås hamna på 3,2% 2021.

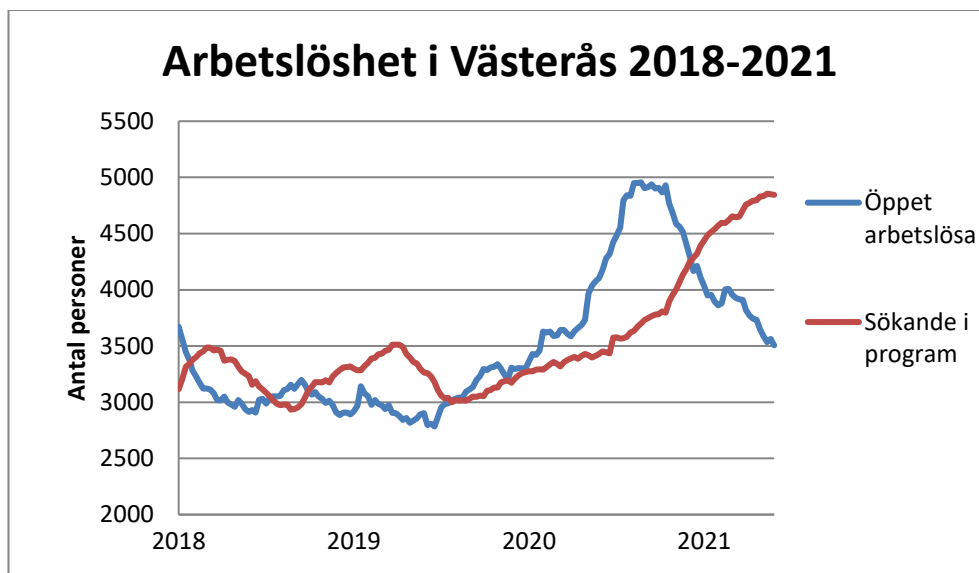
Konjunkturinstitutets rapport i mars spår att konjunkturen kommer att vända i tredje kvartalet, när nästan alla vuxna erbjudits vaccin och smittspridningen är lägre, då hushållens konsumtion väntas öka snabbt.

Krisen märks även på antal varsel som ökat kraftigt från 2020. Till och med mars har i år över 8 800 personer varslats, varav drygt 6 % av dessa i Västmanland. Av de varslade 1-9 april var ingen av dessa i Västmanland.

Enligt Arbetsförmedlingen kan långtidsarbetslösheten komma att överstiga 200 000 personer i spåren av pandemin. De som blev arbetslösa i pandemins början och fortfarande är utan jobb efter tolv månader räknas nu som långtidsarbetslösa. Många av dem har både utbildning och arbetslivserfarenhet, men har minskade chanser till nytt arbete i och med att pandemin har snabbat på strukturomvandlingen. Alla jobb som försvunnit kommer inte tillbaka, vilket tvingar många att behöva ställa om till andra yrken.

Den öppna arbetslösheten fortsätter att sjunka i Västerås och omfattade i slutet av mars cirka 3 500 personer. Ökningen fortsätter dock för de i arbetsmarknadsprogram, en grupp som uppgick till cirka 4 850 personer. Det innebär en öppen arbetslöshet på 4,4 % i Västerås jämfört med 4,0 % i riket och totalt 10,5 % i Västerås och 8,4 % i riket. 51 % av de öppet arbetslösa i Västerås är utlandsfödda och 67 % av de i program.

2021-04-20

Diagrammet visar att den öppna arbetslösheten minskar, medan de i program fortsatt ökar.

Enligt Folkhälsomyndigheten har antalet bekräftade fall av Covid-19 ökat sedan i mitten av februari. Antal nyinlagda på sjukhus och IVA (intensivvårdsavdelningar) har ökat nationellt och minskningen av antalet avlidna har stannat av. Ökningen syns även i Västmanland även om det i nuläget ser sämre ut i många andra regioner. Vaccinationerna gör dock att allt fler är skyddade. 88 % av 90-åringarna är nu vaccinerade. 93 procent av alla på särskilt boende är vaccinerade med en dos och likaså 80 procent av de som har hemtjänst. I mitten av april hade 1,5 miljoner personer fått minst en dos vaccin. Det innebär 19 % av befolkningen.

Coronas påverkan på ekonomin i Västerås stad

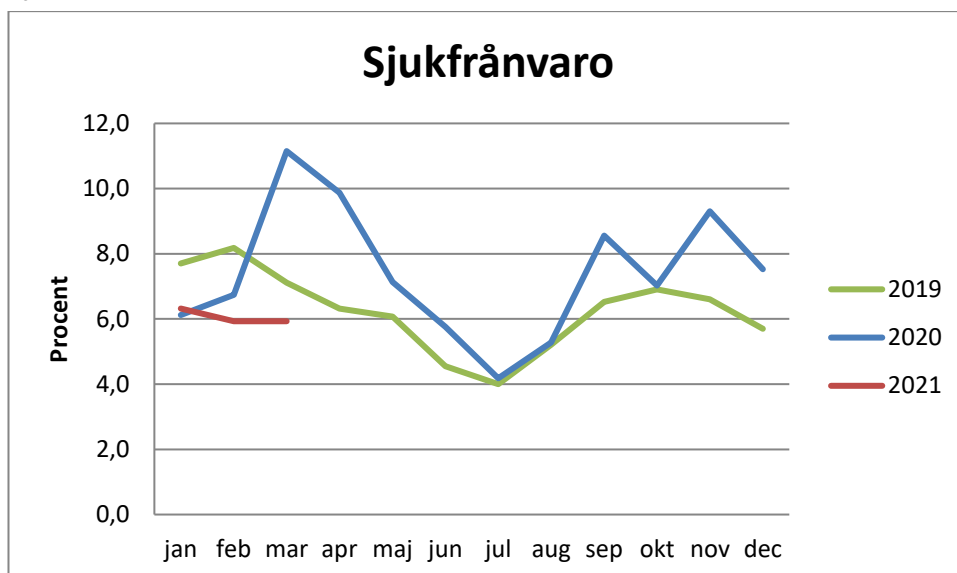
Effekter Corona, prognos 2021	Mnkr
Intäktsbortfall uthyrning, tillstånd, avgifter	-11
Ökade kostnader sjuklöner, löner	-21
Ökade kostnader köpt verksamhet	-1
Ökade kostnader ekonomiskt bistånd	-8
Ökade kostnader hygien, lokaler, övrigt	-8
Minskade kostnader lägre verksamhet	4
Ersättning sjuklöner	15
Övriga intäkter	5
Total effekt Västerås stad	-25

2021-04-20

Regeringen har förlängt ersättning för ökade sjuklönekostnader till och med juni. För januari till mars har Västerås stad erhållit 14,4 mnkr som är bokade till verksamheterna i proportion till utbetalade sjuklöner.

Nämndernas prognos över Coronas påverkan summerar till en negativ effekt med 25 mnkr för 2021. Att redan nu sja om påverkan är svårt, då det helt beror på när samhället kan gå tillbaka till normalläge och om ytterligare ersättningar från staten kan komma. Stora poster som nu prognosticeras är intäktsbortfall för idrottslokaler, ökade kostnader för ekonomiskt bistånd samt merkostnader för vikarier, sjukvårdskostnader och andra kostnader.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron i Västerås stad som är rapporterad ligger fortfarande på en relativ låg nivå jämfört med både 2020 och 2019, trots att sjuktalen enligt den officiella statistiken är på en hög nivå. Den senaste månaden är inte komplett då det alltid är en eftersläpning i sjukanmälningarna varför det inte går att säga så mycket om mars frånvaro ännu.

Befolkningsutveckling

Befolkningsprognosen från SCB för 2021-12-31 uppdaterades i mars till 157 219 för Västerås, vilket är något lägre än förra årets prognos för 2021. Prognosen innebär en ökning med 1 668 mot antal invånare 2020-12-31. I februari 2021 var invånartalet 155 814, vilket är en ökningstakt som nästan når upp till prognosen. Befolkningsökningen 2020 var 1 502 personer, vilket var något lägre än prognosen på 2 147 personer.

Ekonomisk utveckling

Resultat per mars

Resultatet för perioden januari till mars är ett överskott på 247 mnkr. 135 mnkr beror på högre skatter och generella bidrag. Det gäller justeringsposter för skatteprognosen främst för 2020, samt halva det generella statsbidraget på 15 mnkr som Västerås stad får för skolsatsningen. Intäkterna för perioden är 99 mnkr högre än budget, vilket delvis kan förklaras av högre statsbidrag inom äldreomsorgen än budgeterat, men även exploateringsintäkter och realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar. På kostnadssidan är utfallet i stort sett i nivå med budget.

Stadens finansnetto var 52 mnkr för perioden, jämfört med budget för perioden på 19 mnkr. Avvikelsen består huvudsakligen i finansiella realisationsvinster, men även lägre räntekostnader.

Aktiemarknaderna fortsatte upp i mars och ytterligare stimulanspaket i USA kommer påverka den svenska börsen positivt då många börsföretag är stora exportföretag.

Ökningen av aktieallokeringen i stadens tillgångsportföljer fortsätter och aktieandelen för stadens pensionsportfölj var 51 % per 2021-03-31. Efterfrågan på stadens värdepapper är god och kreditmarginaler är fortsatt attraktiva. De långa räntorna har stabiliserat sig. Den svaga underliggande inflationen gör att de flesta analytiker fortfarande har som huvudscenario att styrräntan kommer att ligga kvar på 0 % till början av 2024 i enlighet med Riksbankens kommunikation.

Prognos 2021

RESULTATRÄKNING, MNKR	2021		
	Årsbudget	Prognos	Avvikelse
Verksamhetens resultat*	-36	74	110
Realisationsvinster	0	33	33
Exploatering	30	30	0
Verksamhetens resultat	-6	137	143
Finansnetto	78	108	29
Årets resultat	72	245	172
* exkl realisationsvinster och exploatering			

Årsprognosen för Västerås stad är ett överskott om 245 mnkr, att jämföra med årets budget på 72 mnkr.

Budgetavvikelsen är 172 mnkr. Högre beräknade skatteintäkter för året ingår i prognosen ingår med 184 mnkr.

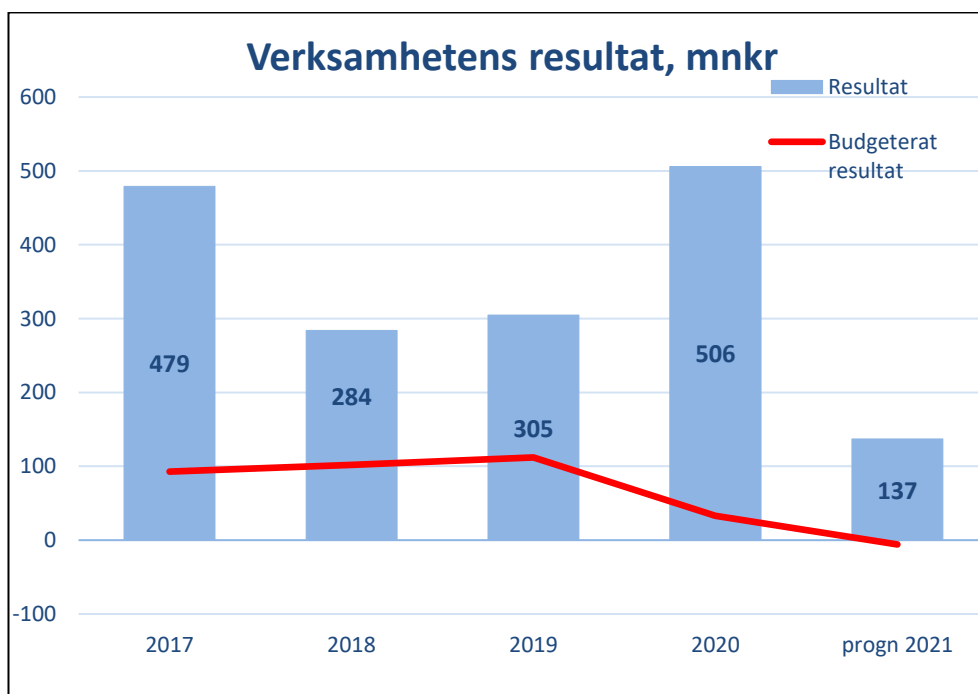
2021-04-20

Realisationsvinsterna är 33 mnkr, huvudsakligen från försäljning av tomträtter. Realisationsvinster vid aktie- och fondförsäljning med 28 mnkr ingår i finansnettot.

Regeringens vårproposition kom den 16 april. Av det som direkt går till kommunerna är ytterligare stödinsatser till skolan med 250 mnkr att fördelas på samma sätt som skolmiljarden. Dessutom föreslås 100 mnkr för undervisning under loven. Påverkan på Västerås är fortfarande okänd.

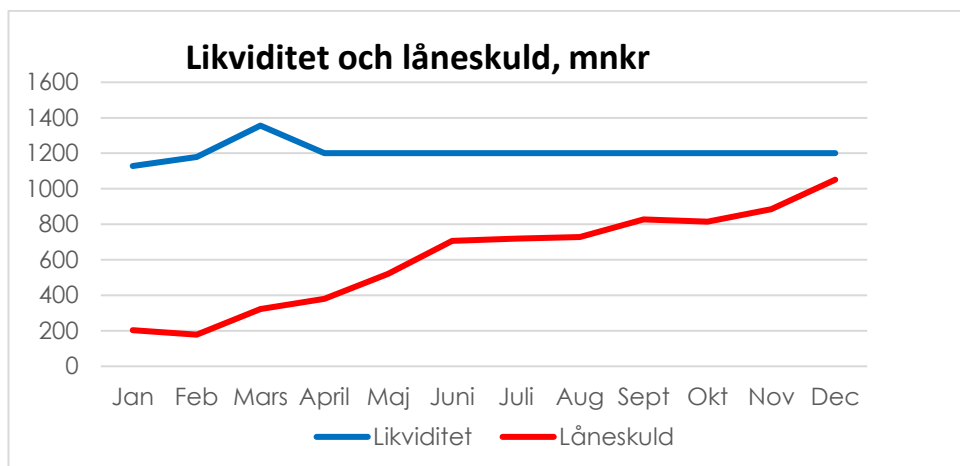
Ersättningen för högre sjuklönekostnader förlängs till 30 juni.

Verksamhetens resultat

Prognosen för verksamhetens resultat, resultatet före finansposter, är ett överskott med 137 mnkr. Resultatet är 143 mnkr högre än årets budget på -6 mnkr. Att prognosen är positiv beror främst på högre skatteintäkter (+164 mnkr). Övrig avvikelse består i både högre intäkter inom äldreomsorg och individomsorg och högre kostnader. På kostnadssidan avviker kostnaderna för skyddsplaceringar för personer utsatta för våld i nära relationer samt familjehemsplaceringar av barn och unga inom individ- och familjevården.

Likviditet och låneskuld

I enlighet med årsplan 2021 så beräknas likviditeten ligga på ca 1,2 mdkr under året. Västerås stad kommer därmed börja låna för att finansiera investeringarna och prognosen är att låneskulden kommer uppgå till ca 1,0 mdkr vid årets slut.

Investeringar

Investeringsutfallet per mars är uppe i 201 mnkr, vilket är 13% av årets budget på 1 576 mnkr. Mindre justeringar har gjorts främst inom fastighetsinvesteringar som nu har en prognos på lägre genomförandegrad är budget.

Det pågår flera större investeringar. Mälarparksskolan och Äldreboende Öster Mäljarstrand beräknas vara klara innan sommaren. Nybyggnation av Irstaskolan etapp 2 och muddring, byggnation av magasin och upplagsytor i hamnen och en ny Björnöbro pågår under hela året. Större ombyggnationer pågår också på Rudbeckianska skolan, Brandthovdaskolan och Blåsboskolan.

Brandthovda förskola och Barkarövägens gruppbostad är färdigställda, och verksamheterna har flyttat in. Nybyggnation av Hallonvägens gruppbostad och återuppbyggnad av Fredrikbergsbadet har startats.

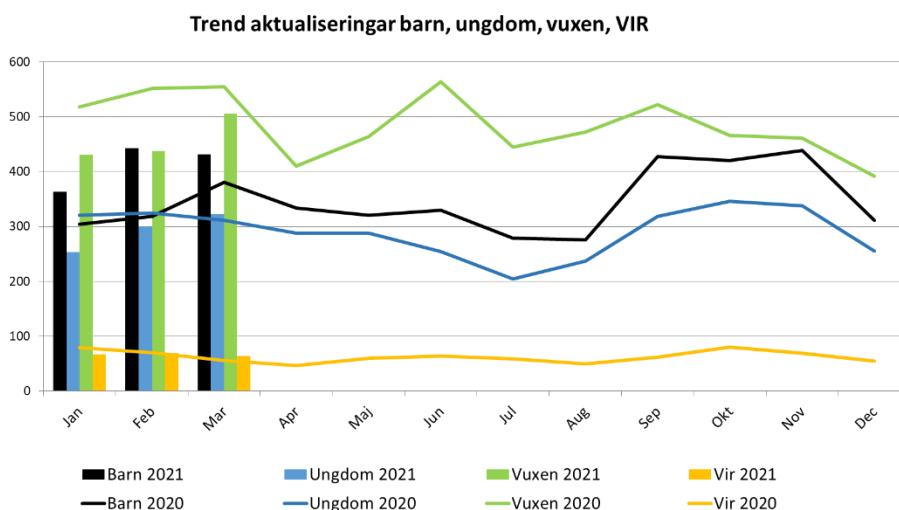
Prognosen för årets investeringar är nedjusterad med 109 mnkr till 1 467 mnkr. I de flesta fall är totalkostnaden för projekten oförändrad, men en förskjutning i tid har skett. Vissa projekt har kommit längre så att kostnader tagits redan 2020 och vissa ser ut att bli försenade så att kostnader kommer att uppkomma 2022 istället. En förändrad totalkostnad finns på Fredrikbergsbadet som bedöms bli dyrare än kalkylen samt renovering på Elba som blir billigare.

Nämndernas resultat och prognos

Nämnderna har en sammanlagd prognos på ett underskott om -50 mnkr, exklusive realisationsvinster på 33 mnkr. Underskott visas i individ- och familjenämnden, äldrenämnden, tekniska nämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och nämnden för idrott, fritid och förebyggande.

2021-04-20

Individ- och familjenämnden har en prognos på ett underskott på -42 mnkr, varav +8 mnkr för flyktingmottagning.

Det totala inflödet, antal aktualiseringar, till och med mars 2021 har minskat med 3 % jämfört med samma period 2020. Inom våld i nära relation har aktualiseringarna minskat med 2 % i jämförelse med samma period föregående år, inom ungdom har aktualiseringarna minskat med 8 % och inom vuxen har inflödet minskat med 15 %. Målgruppen barn har ett inflöde som visar på en ökning med 23 % i jämförelse med samma period föregående år.

Största delen av underskottet finns inom barn och ungdom, -36 mnkr. Antalet HVB-placeringar av barn har minskat kraftigt men ökade igen i mars och med en högre dygnskostnad än budgeterat. Placeringar av ungdomar är på budgeterad nivå. Prognosen på placeringar på SiS-hem är något över budget. Externt köpt öppenvård fortsätter också att minska, men behöver minska ytterligare för att komma i balans med budget. Den stora utmaningen är familjehemsvården där antalet placerade är fortsatt höga. Den sista mars var 266 barn och unga placerade i familjehem och 88 barn var jourplacerade i familjehem. De 50 egna jourhemmen räcker inte till. Förvaltningen arbetar intensivt med att få ner antalet placerade i familjehem och med att öka antalet egna familjehem. Prognosen för familjehemsvården är -25 mnkr.

Vuxenvården har en prognos på -17 mnkr, varav målgruppen utsatta för våld i nära relation -11 mnkr. Antal placerade är högt, 35 personer i mars mot 22 i budget. Prognosen innebär en successiv minskning ner till budgetnivån i september.

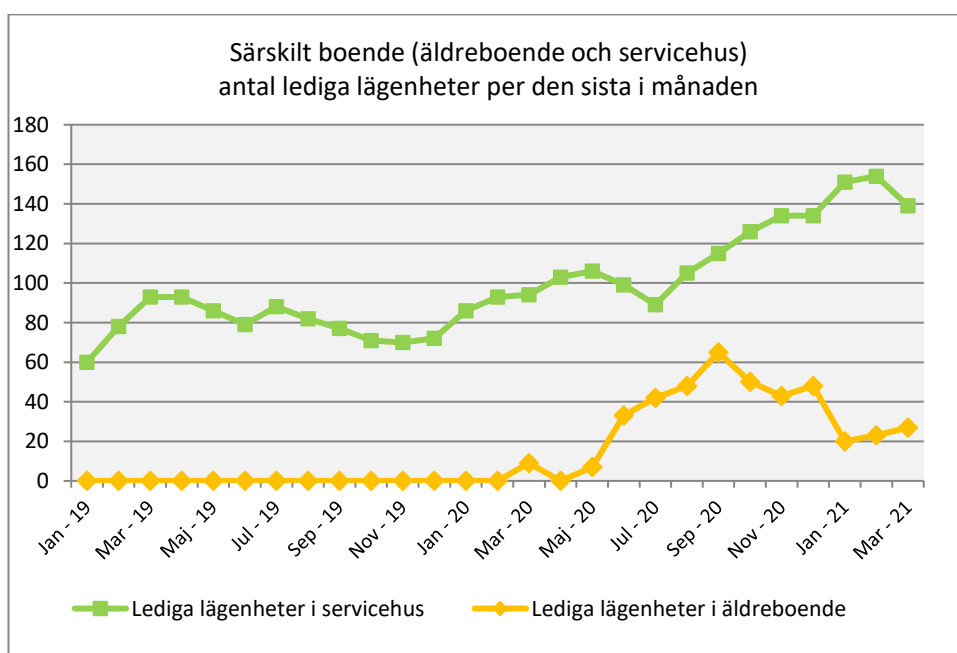
Det har även varit en ökning av placeringar enligt LVM (tvångsvård för personer med missbruk). Bedömningen är att dessa successivt kommer att kunna vårdas i öppna former varför prognosen är att vårdkostnaderna för denna målgrupp successivt kommer att minska. Förvaltningen arbetar metodiskt med att erbjuda lösningar i öppenvård med stöd i hemmet.

2021-04-20

Ekonomiskt bistånd har en prognos på -3 mnkr. Pandemins utveckling kommer att vara avgörande för kostnadsutvecklingen av ekonomiskt bistånd, då den påverkar arbetsmarknaden och möjligheten till självförsörjning.

Individ- och familjenämnden fortsätter att jobba med sin handlingsplan för att nå ekonomi i balans. Det rör sig om ett fortsatt aktivt arbete med att ge personer med missbruk vård i öppna former, att få skyddsbehövande personer att komma ifrån skyddade boenden så fort det är möjligt utifrån dennes säkerhet, att arbeta aktivt med att sänka det totala antalet familjehemsplaceringar, men även att öka andelen egna familjehem. Ett nära samarbete pågår med arbetsmarknadsenheterna för att skapa vägar mot självförsörjning istället för behov av ekonomiskt bistånd.

Äldrenämnden har en prognos på ett underskott om -7 mnkr. Resultatet för perioden är ett positivt överskott på 17 mnkr beroende på en lågt nyttjad reserv för coronarelaterade kostnader, statsbidrag för corona från 2020 samt ej debiterade stadsgemensamma kostnader.

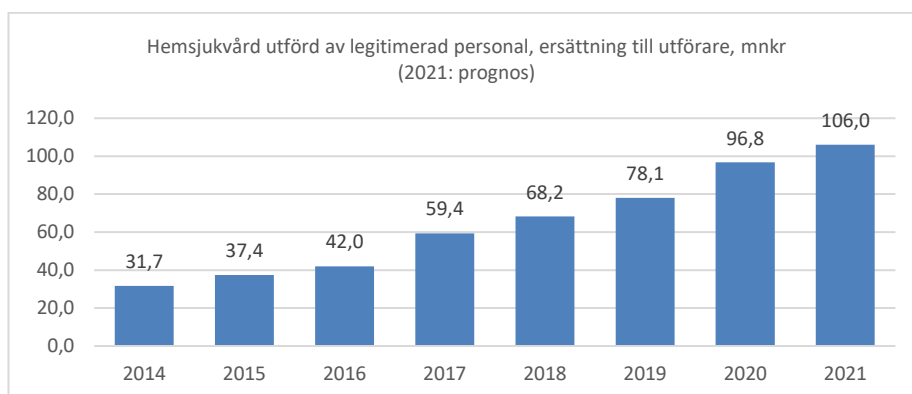
Antalet ansökningar till särskilt boende har minskat som en följd av coronapandemin, vilket har lett till ett ökat antal lediga lägenheter i särskilt boende. Den 31 mars räknades 131 lägenheter i servicehus som lediga, 8 av dem var lägenheter som hyrs ut via Bostad Västerås till personer 90 år och äldre utan biståndsbeslut om särskilt boende. För äldreboende räknades 27 lägenheter som lediga.

Prognosunderskottet 2021 finns inom egenregin. Stöd i ordinärt boende bedöms få en avvikelse på -6 mnkr, varav hemvården står för -8 mnkr, på grund av obalanser i strukturen med en timkostnad som är högre än ersättningen. Färre kunder inom korttidsverksamhet och dagverksamhet under pandemin gör att de verksamheterna räknar med en positiv avvikelse på 2 mnkr. Särskilt boende

2021-04-20

bedöms hamna på -5 mnkr där största orsaken är en personalövertalighet för Vedbo äldreboende, då personal ej gått med i verksamhetsövergången till en privat utförare första januari.

Inom beställarsidan finns ett beräknat överskott som buffert för corona, medan hemvårdens timmar har börjat öka igen och orsakar en negativ budgetavvikelse. Besparingseffekt från nedläggning av Gideonsbergs servicehus når inte budget på grund av förseningar i processen. Underskott och överskott tar ut varandra.

Kostnaden för hemsjukvård utförd av legitimerad personal har ökat kraftigt sedan staden tog över ansvaret från Regionen (då landstinget). Hemtjänstinsatserna föregås inte av ett biståndsbeslut som beskriver insatserna och omfattningen av dem. Utvecklingen för delegerad hemsjukvård, vilken kostnadsmissigt redovisas tillsammans med hemtjänsten, har de senaste åren visat på i stort sett samma utveckling.

I äldrenämndens budget för 2021 finns en del åtaganden och effektiviseringar som behöver följas upp och realiseras. Det avser bland annat avveckling av servicehus, mindre anslag för bostadsanpassning samt lokalanpassning, kontroll av betalningsflöden, lokalanpassningar och personalpolitiska åtgärder.

Åtgärder för att nå ekonomisk balans pågår även kontinuerligt i förvaltningens egenregiverksamhet på enhetsnivå. Det gäller förutom en månatlig avstämning av resultatet till exempel ett aktivt arbete med effektiv schemaläggning, avvägningar om vikarier behövs fullt ut vid frånvaro, arbete med att minska antalet övertidstimmar, samarbete med andra enheter vid tomplatser och uppföljning av livsmedelskostnader.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning har en årsprognos på +6 mnkr. Periodens resultat på +8 mnkr kan framförallt förklaras av lägre kostnader än vad som budgeterats för perioden inom verksamhetsområdena "Insatser med stöd av LSS" och "Stöd i ordinärt boende". Dels har fortsatta pågående rationaliseringar fått effekt dels har coronapandemin en fortsatt kostnadsdämpande påverkan på ekonomin. Kostnadsutvecklingen har dessutom påverkats positivt för verksamheterna genom fortsatt ersättning för sjuklönkostnader för samtlig personal.

2021-04-20

Prognosen för beställarsidan är totalt +2 mnkr. I prognosen ingår ett överskott för korttidsverksamheten om +5 mnkr, liksom för de köpta placeringarna för barn och unga inom LSS om +2 mnkr. Köpta placeringar för vuxna ökar dock och har en prognos på -3 mnkr. Den positiva prognosen avseende korttidsverksamheten baseras på en fortsatt påverkan av corona fram till halvårsskiftet. Prognosen avseende köpta placeringar är mer osäker men väntas genom arbetet med att ta hem personer med komplexa behov fortsatt ge positiva resultat.

Prognosen för egenregiverksamheten pekar på ett överskott om +4 mnkr och avser lägre personalkostnader och ännu ej tillsatta tjänster inom LSS.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande har en prognos för året på -4 mnkr. Huvudsakligen beror underskottet på ekonomiska konsekvenser av corona. Det är på intäktsidan för idrottsanläggningar som coronapandemin innebär en stor negativ effekt och en prognos för området på -6 mnkr. Fritid och förebyggande har en prognos på överskott med 2 mnkr beroende på lägre verksamhetskostnader under pandemin.

Tekniska nämndens resultat för perioden är ett överskott på 5 mnkr, varav egenregin -9 mnkr. Kostnaderna för vinterväghållning understiger periodbudgeten men de löpande markvärmekostnaderna är högre än budgeterat.

Prognosen för nämnden är ett underskott med -5 mnkr för ett förväntat bortfall av intäkter från parkering och markupplåtelser, efter ett beslut i nämnden om avgiftsfria markupplåtelser för näringslivet. Underskottet beror i sin helhet på corona.

Det är för tidigt att bedöma utfallet av kollektivtrafiken, varför prognosen inte avviker från budget än. Den senaste resandestatistiken från Region Västmanland tyder på att coronapandemins negativa effekter på kollektivtrafiken fortsätter. Under februari 2021 var resandet 48 % lägre jämfört med januari 2020 då pandemin ännu inte hade brett ut sig. Resandet var dock 6 % högre i februari än i januari. Region Västmanlands bedömning i nuläget är att intäktsminskningen under 2021 kommer att ligga i nivå med 2020, det vill säga cirka - 21 mnkr för allmän trafik och ett överskott på 10 mnkr för färdtjänsten.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har en prognos för året på -3 mnkr. Underskottet finns inom den kommunala gymnasieskolan som inte erhåller ett budgeterat statsbidrag för att utveckla IM, vilket påverkar Hahrska och Carlforsska gymnasiet. Dessa enheter har även lägre elevvolymmer som påverkar ekonomin negativt.

Grundskolenämnden har en positiv prognos för året på +6 mnkr på tilldelningssidan. Orsakerna är färre elever i grundskola och på fritidshem, samt lägre kostnad för nyanlända elever. Den kommunala grundskolan håller budget. Utfallet per mars är ett större överskott som kommer att minska under året.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Resultaträkning, mkr	Utfall perioden	Budget perioden	Avvikelse perioden	Årsbudget	Prognos	Prognos- avvikelse
Summa Intäkter	597	498	99	1 952	1 996	44
Summa Kostnader	-2 734	-2 732	-2	-10 622	-10 707	-84
Avskrivningar	-93	-100	7	-414	-414	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 229	-2 334	104	-9 084	-9 125	-41
Skatteintäkter	1 892	1 825	67	7 299	7 464	164
Generella bidrag och utjämning	512	445	68	1 779	1 798	19
Verksamhetens resultat	175	-64	239	-6	137	143
Finansiella intäkter	92	45	48	179	208	29
Finansiella kostnader	-20	-25	5	-101	-101	0
Summa Resultat	247	-45	291	72	245	172

Utfall per nämnd

Nämnder, mnkr	Avvikelse perioden	Prognos	Prognos avvikelse	Varav corona
Äldrenämnd	17	-1 745	-7	-10
Grundskolenämnd	17	-2 127	6	
Teknisk nämnd	5	-474	-5	-4
Förskolenämnd	4	-1 026	0	
Fastighetsnämnd	43	0	0	0
Kommunstyrelse	4	-215	0	
Individ- och familjenämnd	-16	-936	-42	-8
Nämnden för idrott och friluftsliv	2	-292	-4	-3
Byggnadsnämnd	2	-28	0	
Miljö- och konsumentnämnd	-1	-22	0	
Nämnden för funktionsnedsatta	8	-877	6	0
Överförmyndarnämnd	0	-15	0	
Kulturnämnden	3	-203	0	
Skultuna kommundelsnämnd	2	-125	0	0
Utbildnings- och arbetsmarknad	1	-905	-3	0
Valnämnd	0	-6	0	
Kommunrevision	0	-5	0	
Totalt nettoresultat nämnder	91	-9 002	-48	-25
Centrala poster	27	-185	-24	
Fastighetsnämnd exploatering	0	30	0	
Fastighetsnämnd reavinster	0	32	32	
Verksamhetens nettokostnader	118	-9 125	-41	-25

Resultatet per mars visar en avvikelse mot budget på nämnderna med +91 mnkr. Prognosen är en budgetavvikelse på -50 mnkr exklusive realisationsvinster i fastighetsnämnd och övriga nämnder.

Exklusive effekter av Corona har i stort sett alla nämnder en budget i balans förutom individ- och familjenämnden med ett större underskott och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden som har ett mindre bedömt underskott för 2021.

Investeringar

Investeringar	Utfall perioden	Budget 2021	Prognos 2021
Fastigheter- förskola	2	100	67
Fastigheter- grundskola	41	369	243
Fastigheter- gymnasiet	15	34	39
Boenden (äldreboenden)	54	112	134
Idrottsfastigheter	0	36	41
Energiinvesteringar fastigheter	1	25	25
Hamnen	14	105	114
Hamnen, externa hyresgäster	29	59	81
Exploateringsinvesteringar	4	95	95
Mälarporten	8	67	67
Övriga fastighetsinvesteringar	12	106	89
Fastighetsnämnden totalt	180	1 108	996
Infrastruktur ordinarie	2	122	122
Infrastruktur strategisk	10	152	152
Tekniska nämnden totalt	12	274	274
Övriga nämnder	9	195	198
Totala investeringar	201	1 577	1 468

Årets prognos är justerad till 1 468 mnkr, 109 mnkr lägre än årets budget. De flesta projektens totalkostnad är oförändrad. Den lägre prognosen beror på tidsförskjutningar till 2022.

Bilaga

Finansrapporten per mars biläggs.